

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia,
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI ÉRTEKEZLET“-E
TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTI:
NAGY KÁROLY
REF. THEOL. TANÁR.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Előfizetési felhívás.

Lapunk, a „Vasárnap“ nemsokára befejezi pályafutásának első negyedét.

Azért indította meg erdélyi egyházkerületünk „Egyházi-Értekezet“-e, mert érezte, hogy híveinket ez uton is közelebb kell hoznunk egymáshoz, közös gondolatokkal közös nagy célok munkálására kell tömörítenünk.

Hitünket és egyházunkat külső és belső ellenségek egyformán ostromolják. Benn a lágy meleg hitközöny, öntudatlan tengődés, hamis próféták hitegetései sorvasztják egyházunk életét, tagjai erejét; kívül „tábort járnak körülöttünk a tiszta evangélium ellenségei“, kik e világ fegyverével támadnak ellenünk.

A védekezés egyik fegyverül szolgál a „Vasárnap“ is. Ápolni az evangéliumi hitet, fejleszteni egyházas buzgóságunkat, védeni szent vallásunk igazát, növelni a keresztyén felebaráti szeretetet, terjeszteni a szabadelvű, öntudatos, egészséges protestáns gondolkozást és felvilágosodást, híveink anyagi és szellemi haladását, lelki közösségét, elősegíteni a lélekben való egységet, a közös célok munkálására való tömörülést: ez célja, melyre munkált és a melyen munkálni fog jövőre is nem lankadó kitartással.

Az evangélium. szabadságáért és diadaláért küzdünk: De érezzük, hogy ez csak úgy érhető el,

ha az evangélium ereje betölti minden egyes embernek lelkét. Azért keressük fel az embereket otthonukban. Azért kérünk helyet a „Vasárnap“ számára a családokban.

A „Vasárnap“ minden száma egy-egy sugárt visz a Jézus Krisztus boldogító, üdvözítő, örök evangéliumából.

Munkásai nem nyereségre dolgoznak. Ingyen vettük, ingyen adjuk munkánkat az evangélium és anyaszentegyházunk diadaláért. Csak életet kérünk lapunk számára. Annyi anyagi jövedelmet, a mennyi a nyomtatás költségeire kell. Eddig még azzal sem rendelkezünk teljesen.

Bizalommal fordulunk azért egyházunk minden tagjához, lapunk minden olvasójához: támogatását ne vonja meg tőlünk, sőt lapunk terjesztése körül ismerősei körében minden lehető megtenni sziveskedjék.

Előfizetési ára ritka olcsó:

Egy egész évre . . . 4 korona.
Egy fél évre . . . 2 korona.
Egy negyed évre . . . 1 korona.

Az előfizetési pénzek Nagy Károly theol. tanár címére küldendők Kolozsvár Ref. theologiai épület.

A Tiszteletes urak készséggel fogják közvetíteni a megrendelést. Mi pedig azon leszünk, hogy olvasóink meglegedését megnyerhessük.

A „Vasárnap“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Virágvasárnapján.

(Máth. XXI.)

Az enyhe tavaszi napsugár bontogatja már a fák rügyeit. Az alvó természet felébredt téli álmából. Új élet támad erdön, mezőn. S ez a megújítható világ, az ébredő természet hozsánnát zeng a jó Istennek, ki a halálból is életet támaszt!

A tavasz elhozza rendszeren a keresztyénség három, magasztos ünnepét, mely közösen hirdeti azt, mit a természeti világ egymaga tár elénk: az életet, a halált és a feltámadást. E három keresztyén ünnep: Virágvasárnap, Nagypéntek és Husvét.

Ma virágvasárnap van. Lelkünk előtt, önkéntelenül is, amaz események emlékezete újul meg, melyek Jeruzsálem utcáin és annak nagy, fényes templomában játszódtak le. Ezen eseményeknek közép pontja: Jézus, ki földi pályának végén, az élet fényes dicsőségében áll ma előttünk. A nép elismeri királyi nagyságát, leborul előtte; virágokat hint útjára, ruháját csókolja; hozsánnát kiált neki — mint a királyoknak. Tagadhatatlan, jól esett ez Jézusnak. Azonban, a fényes dicsőség nem szédíti el. Hiszen, *az ő országa nem e világból való. Marad, a ki volt: Isten országának királya, szabadító, megváltó.* Ez a hivatal pedig nem jár dicsőséggel, hanem önmegtágadással, lemondással. Nem vezet a királyi termekbe, hol minden készen van, hanem az Isten országába, hol sok a munka, sok a rendezni való. Az idő pedig rövid!

Bémene azért, az Isten templomába és kiüéz mindazokat, kik árulnak és vásárolnak vala a templomban; a pénzváltóknak asztalaikat és a galamb árusoknak székeiket felforgatá és monda nekik: meg van írva, hogy az én házám imádkozás házának mondatik, ti pedig azt latraknak barlangjokká tettétek.

Megrázó jelenet lehetett az! Kik az elébb lelkesedve ünnepelték: azoknak most szemébe mondja: ti nem tudjátok, micsoda hely a templom; ide nem imádkozni jártok, hanem kufarkodni; szertartástok nem istentisztelet, hanem szemfényvesztés; megcsaljátok az Istent, megcsaljátok magatokat. Nem mondtam-e nektek, hogy *az Isten lélek, s a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.*

Jézus e kijelentéseivel megváltóztatta az emberiség vallásos gondolkozását; halálos csapást mért a régi világ istentiszteleti módjára, mely a külsőségekre, a czeremóniákra fektette a fősúlyt, s ezáltal a lelket megölte, az üdvösség forrásától elzárta. Csakhogy ezt az üzenetet nehezen értette meg a világ, sőt még ma sem érti egészen. A református egyháznak jutott az a szép feladat, hogy a világot ezzel megismertesse és a tiszta evangéliumot hirdesse. Mi tehát azért kiáltunk neki hozsánnát, hogy felnyitotta az Isten országának kapuit, hová mindenki szabadon léphet be. Mi azért üdvözöljük, hogy az Isten templomát megtisztította és az imádságnak házává avatta fel. *Mi nem földi királyt, hanem a lelkeknek királyát köszöntjük benne, ki a mi lelkünknek is békeséget, üdvösséget szerez, ha őt követjük, ha az*

TÁRGYAZÁS

Megnyugvás.

*Sokszor nagyon nehéz volt az élet,
Körülfettem néha koromsötét éj lett.
Lenyomott a porig gyötrő gondok terhe,
Csordultig volt szívem a bánattal telve,
Összetépve, verve.*

*Sokszor kelt ajkamra zugalódás átka
Rut önzés a karmát szívembe be vágta,
Fő szóért ha itt is, amott is megtéptek,
Adáz harcra kelve a szennyes önérdék
De sokszor meggyérzett.*

*Annyi sok szép vágygyal volt telve a lelkem
Fel az égnek szállva, mikor utra keltem.
Széttört ma az egyik, kettő is már holnap,
Fagyos göröngyein sivár, rideg kornak
Oh mind, mind elsorvadt.*

*Háborgott a lelkem, mint a tenger árja,
Zugó zivatar ha véges végig járja.*

*Tévedező szemmel fel az égnek néztem,
Nem gyul-e egy csillag ebben a nagy éjben?
Oh mert végem, végem!!*

*Bizva, vágyón néztem a magas égbolttól
És porba hullt lelkem ismét szárnyat bontott.
Mint a hajótörött a kiálló szirten,
Lelkem megfogódzott, megpihent a hitben:
Nem hágy el az Isten!*

*És azóta, hogyha nehéz lett az élet,
Hogy ha körülöttem beborult, sötét lett,
Hitemnek csillaga mindig ragyog, fénylik
S könnyebben viselem a lét szenvedését.
Megnyugtat, kibékít.*

(Ér-Kávás.)

G. Diószeghy Mór.

Márczius 15-én.

Egy nép küzd most távol Áfrikában az emberiség legdrágább, legföltettebb kincseért: a szabadságért, melyért milliók áldozták már vagyonukat, életüket. Vitézsege, kitartása a küzdelemben, hite az emberektől, nemzetektől lett magára hagyatás mellett is, Istenében rendíthetetlen; az óriási világhatalommal szemben többször elvesztett véres csaták mellett is, még nincs letiporva, még

Isten templomát, az imádságnak hajlékát szorgalmasan látogatjuk.

Mert, jóllehet azt tanítá, hogy Isten imádása nincsen sem a Garizim hegyéhez, sem a jeruzsálemi templomhoz kötve: mégis, az örvendező nép élén, nyilvánosan megyen templomba, hogy példát adjon, hogy a templomba járást, *a nyilvános istenítésteletet* senki sem nélkülözheti

A keresztyén vallásban tehát, a templom igen fontos jelentőséggel bír. Jelképe, külső kifejezője a keresztyén vallásnak. A templomba járás pedig, mérője a vallásos buzgóságnak, a hit erejének és az anyaszentegyház iránti ragaszkodásnak.

Ha benézünk a keresztyén templomokba, a mi lelkünk is, mint a Jézusé, elborul a szomoru látványtól. Sokféle kép tárul elénk. Ott vannak a cifrán felékesített templomok, rakva drága képekkel, szobrokkal; a fő helyen ott díszlik a gazdagon aranyozott oltár, rajta a sok, füstölgő gyertya. Körülötte biborba, bársonyba öltözött papok, tarka ruhás gyermekek szaladgálnak. A templom minden szögletében vásári zsvaj, hogy az előszabott imádságot, gyónást, vezeklést minél hamarabb végezhessek. És aztán nangzik a pap szava: most már elmehetsz békességgel . . . Mintha, csak a jeruzsálemit látnók, hol Jézus virágvasárnapján korbácsot ragadott, hogy kiüzze a kalmár népet és oda kiáltja nekik: *az én házam, imádságnak háza!*

Ott vannak ezzel szemben, amaz egyszerű templomok, melyeknek tornyán csillag, vagy kakas díszlik. Minő ellentétei ezek az előbbiek-

nek! Nem egyszerűség, a mi itt van, hanem elhagyatottság, gondozatlanság. A képek, a szobrok helyett por és pókháló lepi be a falakat. Itt is, ott is omladozik a vakolat, ki esik egy-egy téglá. . . . A járókelők pedig, mindannyiszor felsóhajtának: *biz' ezt meg kellene csináltatni!*

Ha Jézus lépne be ide, megmondaná: *a templom az Isten háza; ez a hajlék pedig, nem méltó Ő hozzá!*

És ott vannak ismét ama templomok, melyekben nincs vásári zsvaj, a falrepedést, a téglahullást senki se látja meg, mert *hétköznap, vasárnap egyaránt üresen*. A harangok hiába szólnak a templom ajtai hiába nyílnak meg, senki sem siet oda. Az imádkozás szomját eloltotta a világnak vétkes szeretete. Isten neve, Isten törvényei ismeretlenek. Ah, ha Jézus ide találna jöni, kicsoda kiáltana neki hozsánnát? Nem volna kinek megmondja: *az én házam imádkozásnak háza!*

Folytassuk-e tovább? Minek? Lelkünk ünnepi hangulatát ne zavarjuk meg. A szép természet életre kelt. Ébredjen fel, fogjon munkához a református egyház is, hiszen *az Isten végetlen bölcsessége ezen kicsiny és csecsszózó gyermek által végezi el az ő dicsőségének munkáját!*

Székely Ferencz.

küzd. még remél s haza és szabadságszeretete csodákat mivel, melyről dicsőítve beszélnek mindenfelé a föld kerekiségén . . . Ki ne ismerné a vitéz bur nép nevét? Ki ne bámulná az egyenlőtlen harcban vérző s már-már legyőzöttek rettenthetetlenségét és hitét; azt a merészséget, mely ha egy helyen összetörni vélte a nagy hatalom, amott ismét összeszedi szétszórt erőit és ismét támad s újabb csudával lepi meg a világot; azt az Istenben vetett véghetetlen bizalmat, mely a vesztett csaták után is a szentkönyvből merit újabb erőt s csatamezőin zsoltárokat dalol.

Páratlannak mondja az egész világ a burok haza- és szabadságszeretetését, vitézségét és önfeláldozását, — de a ki a magyar nemzet szabadságharczát végig küzdötte, avagy olvasta annak történetét, az tudja, az bátran hirdetheti, hogy 1848—49-iki tettei a magyar nemzetnek gyémánt betűkkel vannak bevésve a népek történetébe s ama fényes tetteket el nem homályosítja az összehasonlítás bármely nemzet dicső tényeivel.

Hazafias figyelmeteket a mult eseményeire a magyar nemzet viharos századaira hívom fel e napon; jertek, szárnyaljatok velem lélekben; jertek ujítsuk fel a történetet, hogy átéljük gondolatban, mit e hazának 1848—49-ben volt gyermekei valóságban éltek át, hogy *tanuljunk hivat lenni rendületlenül e hazának.*

* * *

Nem volt a magyarnak 1000 esztendőből egyetlen században is bár 50 évi nyugalma, békessége, a midőn zavartalanul munkálkodhatott volna a földművelés, ipar s tudományok terén; vagy külső ellenségek, vagy belzavarok akadályozták a nyugodt fejlődést, mivelődést. Mikor megszerezték e földet, mely folytonos harcoknak volt színtere a népvándorlásban, hol egyetlen nép sem tudott államot alapítani, óriási küzdelembe került, míg Magyarországgá tehették. A honszerzés nagy munkáját, a honalapítás nehéz feladata követte; az Árpád-házi vezérek harczeit bölcs szent István s a többi kiváló királyok honalapítási művei közepette újabb háborúk váltották fel a görög és német állandó ellenségekkel szemben. Majd Mohi-pusztán a tatárokkal vívott szörnyű harc döntötte romlásba a nemzetet. «Annyi balszerencse s oly sok vizsály között» alig valának képesek legjobb, legbölcsebb királyaink is marandó emlékeket hagyni a békés fejlődés terül; pedig Szent István és Kálmán, IV. Béla és Nagy Lajos s mindenek felett Hunyadi Mátyás oly nagy királyai a magyar nemzetnek, kiknél bölcsességben és tudományban, vitézségben és igazságosságban nagyobbakat nem mutathat fel egyetlen nemzet története is.

Mátyás halála után alig tűnt el egy ember nemzedék, Mohácsnál Magyarország ege gyászosan beborult; 25 ezer magyar vesztette életét a

Virágvasárnap.

A lég tele van
 Hangos, nagy harsona zajjal,
 Fölnyitja szemét
 Ré, mosolyogva a hajnal.
 Egész Jeruzsálem
 — Kora-názás ünnepe l.sz-e? —
 Öltözködik ünnepi mezbe;
 Fény a palástja, virág a ruhája . . .
 Hossánna, hosszánna,
 Jön a názáreti Jézus!

Száll gyorsan e hir,
 S rózsával szórja bé végig
 Száz utca sorát
 A komor „szent hely“ küszöbéig.
 Egy vágy van a légbe,
 Egy bent, a szivekbe' be írva:
 Ki, ki a betfágei utra!
 — A ki csak élő, nincsen maradása . . .
 Hossánna, hosszánna,
 Jön a názáreti Jézus!

Betfáge felé,
 Meghajlik a pálmafa lombja:
 Betfáge felé,
 Szönyeg az út, virág a porondja,
 Betfáge felé ma.

— Keltén szent titku sóhajoknak, —
 A szivek sovárgva dobognak.
 Minden kar ölelésre kitarva
 Hossánna, hosszánna,
 Jön a názáreti Jézus!

Nehéz betegek,
 Elhagyva a jajt, el az ágyat,
 Ki, ki legalább
 Az utcák szegélyire vágynak,
 Hallják az örömsajt,
 És a remény és hit mennyei ikre,
 Fehér lobogót bont, s tűz sziveikre,
 Tekintetek úgy, úgy, mosolygva a mára
 Hossánna, hosszánna,
 Jön a názáreti Jézus!

. . . . Szivünkben öröm,
 Lelkünkbe hitünk olajsága:
 Gyerünk ki mi is,
 Ez ünnepi, fényes fogadásra!
 — Hadd zúgjen az álnok,
 Hadd a szél a Golgotha ormán.
 Népmutató farizeus-formán,
 Hadd mossa kezét Pilátus előre,
 Hossánna örökre
 Neked, óh, názáreti Jézus!

Szabolcska Mihály.

gyermek Lajos királyal a mohácsi mezőn s attól kezdve nem magyar, hanem török világ volt Magyarországon 150 éven át. E gyászos korszakot csak a honszerlemből takadt vitézség ragyogta be Dobó, Jurisics, Szondy, Zrinyi hős tetiben s a magyar nemzetet a politikai megsemmisüléstől a reformációval megtisztított mélyebb vallásosság: *Krisztus evangéliumának világossága mentette meg.* A reformáció befogadása tette Erdélyt egy kis nemzeti országgá, hol Bocskay, Bethlen és a Rákócziak magyar fejedelmi udvarában és kormányában talált menedéket a töröktől és osztráktól üldözött magyar. 1686-ban Budavárát visszafoglalták az egyesült magyar, osztrák és külföldi hadak a töröktől 150 év után, — de a magyar nemzet örömébe ürmöt öntött az osztrák s a nehéz török iga helyett oly osztrák kötéllel nyugozott meg, melytől egyetlen magyaros lépést sem tehetünk 1848-ig! 150 esztendei ujjab szenvedés! Most már más oldalról jött reánk a vész. Mit a véres harcokban megmentettünk, a mi karjainknak elleneink ellen aczélt adott: az a tudat, hogy *magyarok vagyunk* a Bécs felé édesgetés alatt feledésbe ment; a mit 150 év rettentő viharai, háborui nem tudtak megsemmisíteni: a *magyar nemzeti jelleget.* Mária Theresia s József császár kora kezdte letörölni rólunk. A magyar főnemesség elnémesedett, elidegenedett nemzetétől, elfeledte édes anyanyelvét, a közne-

nemesség nyelve a latin volt. Rásüthető ama korra a költő által mondott igazság bélyege:

«Tespert a nép, nem enyhe, édes álom:
 Önsibbadás nyomá, nyugozte le.»

* * *

Hadd rezzenjen meg még egyszer az emlékezet szárnya! Repüljük át a magyartalanság ama századát s álljunk meg 1000 éves történetünk utolsó századának közepén «a magyar nemzet történetének forduló pontján.» A zászlóra, melyet magasra emelt a tespedésből, a néma álomból felébredt nemzet, ez van írva: 1848. «Ez volt ama nagy idő, mely összegyűjtötte a multnak minden dicsőségét, minden erényét és beleszórta azoknak sugarait az eljövendő századokba.»

1848. februárban kitört Párizsban a forradalom. A szabad eszmék harcza áthatott hazánkba is és márczius 15-én egy lelkes ifju sereg Petőfi és Jókay által vezetve, fellelkesítette Buda és Pest polgárságát, szólás és sajtószabadságot követelt, vagyis azt, hogy legyen szabad már azoknak, kik a haza érdekében a népert szólni, vagy írni akarnak, ezt szabadon tenni s ezért ne börtönözzék be a honfiakat, mint Wesselényi Miklóst és Kossuth Lajost, Tancsicsot és többeket. Majd a híres 12. pontban kifejtették a magyar nemzet kívánalmait. E 12. pontot kiegészítette Petőfi Sándor lelkes költeménye:

De Wett.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bor tábornokok.
Botha Lajos.

Meyer Lukács.

«Talpra magyar hi haza!»

melyre az ezrekre menő nép fölemelt ujjakkal ismétlé az esküt:

«A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk,
Hogy rabok tovább nem leszünk!»

Oh e nap, márczius 15-ike nagy események előkészítője volt! E naptól lehet számítani az új magyarországot.

Oh, dicső emlékezetű szent nap, mily tündöklően állasz te a napok sorozatában! Ragyogásod olyan, mint hajnalcsillagé, eredményed, mint áldást hozó napé. Nem lehet szebb, nem lehet magasztosabb egy nemzet életében, mint mikor a gazdagok, a kiváltságosok önként mondanak le régi jogaikról, megosztják azokat embertársaikkal és szabadon vesznek magokra köztelherviselést

Oh, dicsőséges szent nap, mely lerontottad a válaszfalakat, széttörted az elme, sziv és ajak bilincseit, szabaddá tetted a gondolatot s a szót, mely megdobbantottad minden hazafinak szivét s hazaszeretetet szent érzelmében egybeforrasztottál minden magyart. Ma 53 éve volt! Gyujtsátok meg hát az emlékezetnek varázs fátylóját. Lobogjon szabadság hó szerelmétől szivetek! Emlékezzetek!

Rezzenjen meg sziveteknek minden hurja, véretek forrjon vésnél szilajabban: esküdjetek, hogy békében munkás, józan, vallásos tagjai lesztek a szabadságszerető magyar nemzetnek! Esküdjetek, hogy «ha vész dul ellenünk.» Isten nevében mind halálig küzdöttek, mint apáitok 1848–49-ben. Hajh! hol vannak a hős daliák?! Sokaknak porai rég elvegyültek az anyafölddel e hazában, vagy számüzetésük kietlen utain; amaz aradi, 13 vitéz tábornok, hős Batthyányi s a többi vértanuknak százai szintén alusszák álmukat; a szabadságharcz vitéz honvédeiből csak néhány van még velünk. Nemsokára egy se lesz! De, emléküek élni fog! Vitézségük fel van írva a magas nemzet történetébe, fel kell legyen a szivekbe is, hogy egyik nemzetség a másiknak adja át mint szent örökséget a magyar hazaszeretetet, mely csudákat mivelt. Ezért esküdjetek ismét, hogy a szent szabadságot megbecsülitek s észszel és szívvvel erős akarattal e hazának egy, osztatlan magyar nemzeti jellegét fenntartani akarjátok. Esküdjetek! Esküdjünk! s Isten ugy legyen velünk. Éljen a haza! Éljen a király!

Incze Lajos.

Világkrónika.

A Déláfrikában harcoló angolok fővezére Kitchener lord a mult hetekben békealkudozásokat folytatott a búrok vezéreivel Botha Lajos De Wett és Meyer Lukács tábornokokkal. Az alkudozások nem vezettek eredményre, mert az angolok a búrok függetlenségét és szabadságát jobban meg akarják nyirbálni, semhogy ezek azt eltűrhetnék. Mikor ezt a hirt Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter — kinek legtöbb része van a háboru kitörésében — az angol országgyűlésen bejelentette: a képviselők közt nagy megdöbbenést keltett, mert — helyesen — azt következették ebből, hogy a búrok még koránt sincsenek annyira elcsigázva és leverve, hogy harcuképtelenek volnának. Hogy a még beláthatatlan ideig elhúzódható háboruságnak végét vessék — úgy hírlik —, hogy az angolok pár hét mulva új béketárgyalásokat kezdenek és pedig sokkal nagyobb engedményekkel, mint eddig remélni lehetett. Ez engedékenységre az angolokat nemcsak az bírja, hogy Déláfrikában kiütött a pestis, mely a hadsereget szétzúllással fenyegeti, hanem az is, hogy

Kínában is fenyegető fellegek kezdtek tornyosulni az angolok felett. Mig ugyanis Kinával — mint eddig hirdették — az európai hatalmak teljes egyetértéssel folytatták a békealkudozásokat és az európai keresztyén műveltség nevében egy csomó kínai főhivatalnokot kivégeztettek s úgy látszott, hogy már csak a hadikárpótlás összegét kell megállapítaniok: azalatt az európai hatalmak békés egyetértése — nyerendő zsákmány és kereskedelmi előnyök miatt annyira felbomlott hogy az angolok és az oroszok közt majdnem fegyveres összeütközésre került a dolog. Az összeütközést egyelőre a német fővezér gróf Waldersee közbejárása akadályozta meg, azáltal, hogy a vitás területről előbb az angol, aztán az orosz katonaság is visszavonult. A kérdés ilyen megoldása bizonyára csak ideig-óráig tartó s a két nagy nemzet összetűzése előbb-utóbb be fog következni Ázsiában.

Pedig az oroszoknak is volna mit seperni saját portájuk előtt is. Oroszországban ugyanis egészen forradalmi jelenségek mutatkoznak. Az alkotmány után vágyakozó orosz művelt elem s különösen a diákság forrong az egész országban. A keresztyénség nevében reformokat követelő Tolsztoj grófot — mint megirtuk — kiátkozhaták a görögkeleti hivatalos egyházból, de az a több tizezerre menő diákság nem könnyen fékezhető! A lázongókat eddig azonnal a hadseregbe sorozták be. Most előkelő tiszték ajánlják, hogy ne vigyék be ez által a hadseregbe is a szabadság szellemét. Az üldözött diákok merényletet követtek el — bár sikertelenül — a közoktatásügyi miniszter ellen sőt mint újabban olvassuk nagy merénylet készült maga a czár ellen is. De ez felfedeztetvén, ki tudja mi vár most a szerencsétlen ország szabadságért, alkotmányért lelkesedő népére!

A mult hetekben követtek el merényletet II.

Vilmos német császár ellen is Brémában. Egy vasdarabbal sujtott felé — úgy mondják — egy megháborodott ember. Szerencsére ez is csak gyenge sebet ejtett a császár arczán, mely már be is gyógyult.

A szomszéd Oláhországban tavaly a nyomorgó munkások, most meg a legmagasabb rangú katonák sztrájkolnak. Az ország szegénysége folytán Sturdea miniszterelnök arra határozta magát, hogy a katonai kiadásokat leszállítsa. Ez nem tetszik a tiszt uraknak. Mintha bizony nem a katonaság volna a népért, hanem a katonaságért nyuzható volna a nép. Bizony ezzel nálunk is jó volna számolni különösen most, mikor 400 millió koronáért akarnak új ágyukat csináltatni.

Spanyolországban is még mindig tart a jezsuiták és barátok ellen való lázongás, melyet sok vér árán csak a katonaság tud féken tartani.

Hazai krónika.

Az országgyűlés megszavazta az ez évi költségvetést s most az «Adria» nevű tengeri hajóstársaságnak adandó állami kedvezményeket tárgyalja. Ennek a társaságnak a hajói vannak hivatva a magyar tengeri kereskedelem szolgálatára. Hegedüs miniszter többféle állami érdek szolgálatáért állami támogatást akar adni e társaságnak, de a néppárt ezt hevesen ellenzi. Most derült ki, hogy ez a társaság éveken keresztül nem fizetett adót s így legalább évi 70'000 koronával rövidítette meg az államot. Azt mondják, azért, mert az állam nem akarta egyik kezével visszavenni azt, mit a másikkal adott. De így azoknak sem kellene adót fizetni, kik az államtól kapják fizetésüket. Pedig ez még sem volna rendjén!

Megválasztották a kvóta-bizottság tagjait is; azaz az országgyűlés azon tagjait, a kiknek az lesz a feladatuk, hogy az osztrák képviselőház kiküldöttjeivel megállapodjanak abban, hogy a két ország által közösen viselendő terhekből (katonaság, külföldi képviselő stb. költségei) mennyit fizessen az egyik s mennyit a másik ország. Tudjuk, hogy az osztrákok telhetetlen kapzsisága miatt erre nézve már évek óta nem tudnak a szokásos 10 évre megállapodni, bár a magyarok odáig mentek az engedékenységben, hogy minden 100 koronából Magyarország 34-et fizet, holott ezelőtt csak 32-öt fizetett. Így aztán, mert nem tudnak megegyezni, a törvény értelmében a király dönti el a kérdést egy esztendőre. Azt hisszük, így lesz az idén is és Ő Felsége a tavalyi döntését most is fentartja.

Mig az országgyűlésen ezeket tárgyalják, az előkészítő bizottságban az ugynevezett «összeférhetetlenségi törvény-tervezet» körül foly a küzdelem. Annak megállapításáról van ugyanis szó, hogy az országgyűlési képviselőség micsoda más állásokkal vagy hivatalokkal legyen összeférhetetlen, úgy hogy egy ember egyidőben a kettőt ne viselhesse. Megtörtént és megtörténhetik ugyanis,

hogy némely képviselő a maga képviselői állását arra használja fel, hogy annak az üzletnek vagy vállalkozásnak, melyet folytat vagy a melynek élén áll az államtól kedvezményeket eszközöl ki s ez uton állása folytán meg nem engedhető haszonra dolgozik. Vasut építési engedélyek, vállalatok; pénzüzetek, állami bérletek stb. sok alkalmat nyújtanak az efélékre. Most törvény útján akarják szabályozni az ilyen dolgokat s mert sok ok van rá! — szigorítani a régi törvényt. Vannak, a kik e szigorítást ellenzik, de úgy látszik a többség és a kormány is a szigorítás mellett van s ezek fognak győzni. Nem is árt, hogy a közéletből az önző haszonhajhászat kiszorítására a mennyire lehet, bár tudjuk, hogy a törvény csak írott malaszt, ha végre nem hajtatik. De reméljük jobb időket s önzetlenebb embereket a köz szolgálatában!

Nagy harcz foly a budapesti egyetem *keresztkérdésében* is. Nem ugyan a nyilvánosság előtt, hanem a színpalak megett. Az egyetemi tanács, melynek határozatát a miniszter is jóváhagyta, a kereszteteket tisztelettel levétette a tantermekből. Most a felhecczelt pápista ifjuság — kikhez a jezsuitákkal jó lábon álló grófnék és más kitűnőségek (!) is naponként küldik a helyeslő és biztató sürgönyöket — egyenesen a királyhoz akarnak folyamodni, hogy a kereszt kitűzését az egyetemen elrendelje. Bécsben erre nézve már minden követ megmozgattak, még koszorut is tettek Erzsébet királyné koporsójára s már előre hirdetik, hogy a király el fogja csapni Wlassics közoktatásügyi minisztert. Nó, még csak ez kellene szegény Magyarországnak, hogy a király ily módon elegendjék az ország ügyeibe. De a «legalkotmányosabbnak» tisztelt király nem fogja ezt tenni.

Most tanácskoznak a «*kath. autonomia*» megalkotásáról is gróf Szapáry Gyula elnöksége alatt. A kath. papok és urak közül azok, a kik inkább a pápát szolgálják, mint a magyar hazát régen vágyakoznak arra, hogy olyan egyházi önkormányzatuk legyen, mint a protestánsoknak, hogy az ő keblü kormányzatukba, püspökeik kinevezésébe, iskolai ügyeikbe, birtokaik kezelésébe se szólhasson bele a magyar kormány, mint Ő Felsége képviselője, hanem mindezt intézze a kath. nép képviselője: az autonomia. Persze kitűnt, hogy a népnek és világiaknak a kath. egyház semmi jogot sem ad, mert ott csak egy hatalom van: — a püspök. A tervezetük szerint a magyar államtól a kath. egyházi ügyekben minden befolyás elvételnek s egyszerűen átmenne a püspökök kezébe. A világiak pedig, kik a püspökök számára kikaparnák a sült gesztenyét, maradnának megégetett körmeikkel két szék közt a pad alatt. Arra persze nem gondolnak, hogy a szegény mindig nyomorgó protestánsok saját véres verejtékükből izzadták ki vagyonukat és egyházuk fentartására a pénzt: míg a kath. egyházat a magyar állam látta el olyan gazdag alapítványokkal, melynek párja nincs a világon. Sőt most még a híres Apponyi Albert gróf is úgy gondol-

kozik, hogy az országnak ne legyen beleszólása azon rengeteg vagyon kezelésébe és felhasználásába, melyet ő alapítványként adott a keresztyén (s nem a katolikus!) egyháznak. Ezt a vagyont most szeretnék kikaparítani az ország felügyelete alól, hogy aztán akár Magyarország ellen is felhasználhassák, — ha a pápa úgy kívánja. Wlassics miniszter s a kormány persze ebbe nem lesz hajlandó belemenni s Ugron Gábor már hirdeti tele szájjal, szokásos nagy hangjával, hogy ez a katolikusok «arczúverése». Jó lesz megegyezni, hogy a magyar állam érdekét, hogy védelmezze Ugron.

Egyházi élet.

Molnár Albert ref. theol. tanár gyászos elhunytáról kell szomorú hirt adnunk. Megdöbentő gyászhir. Még alig mult 51 éves és pár napi súlyos szenvedés után elhunyt. Református egyházunk kimagasló alakjai közé tartozott. Különösen páratlan volt, mint predikátor. Istenigéjét oly elragadóan, meggyőzően alig hirdette mostanság valaki, mint ő. A kolozsvári református papnevelő intézetben ő volt a gyakorlati theologia tanára. Előbb gimnáziumi tanár, aztán sámsondi-, később marosvásárhelyi pap volt, 1895-ben lett theologiai tanár. Ő szerkesztette az «Erdélyi Protestáns Lap»-ot, ő volt egyházi elnöke az erdélyi reform. «Egyházi Értekezletnek», melynek védnöksége és szárnyai alatt indult meg a «Vasárnap» is. Lelkes szószólója volt mindvégig az egyháztársadalmi munkásságnak, melyhez egy év előtt szép tervet is adott. Özvegyen maradt hű neje, széleskörű rokonság, tanítványai és tanártársai s egész ref. egyházunk siratja. Szüle-nagyatyja, Antal János püspök mellé temették Marosvásárhelyt. Pihenése legyen csendes; emléke áldott! Minket és egyházunkat pedig óvjon az Isten hasonló nagy csapástól, hiszen éppen a most következő nehéz időkből volna legnagyobb szükségünk buzgó örállókra, erős fegyverzetű harcosokra!

Szabó Jenő ilyefalvi papot a napokban Kézdi-Vásárhelyre választották meg lelkésznek. Szabó Jenő a fiatalabb papi nemzedék legkiválóbb szónokai közé tartozik. Író és poéta is. Gratulálunk előhaladásához, mely azonban reá nézve a munka és feladatok sokasodását is jelenti. Kézdi-Vásárhely református gyülekezete hegyen épített városunk, de erősen ostromlott várunk is. Papjának világító szövétnekként kell lobognia nem csak a katedrán, hanem az életben is. Istenes élet, tapintatos de pontos egyházvezetés, éber gondviselés, lelkipásztori gondoskodás a gyülekezet minden egyes tagjáról: Szabó Jenőnek éreznie kell, hogy az Isten új állomásán fokozottabb mértékben követeli tőle e nagyfontosságú munkában való mindennapi hűséget. Az Isten adjon neki erőt ezek hű teljesítéséhez! A felelősség növekedésével nőjön rajta Isten kegyelme is!

Deésaknai egyházunk kebelében is meg-

indult az egyháztársadalmi tevékenység. A buzgó pap *Veress Károly* hetenként kétszer rendezte az egyházi estéket. Szerdán egyházi énektanulás, szombaton egyházi felolvasások tartatnak szép számu közönség és ifjuság jelenlétében. Isten tegye áldottá munkájukat, melyről nagy örömmel adunk hírt.

«*Mária a munkások anyja*» ilyen felirattal vittek egy «felszentelt» (?) Mária-képet valami pápista asszonyok a kolozsvári «Magyar királyi dohánygyárba» s függesztették ki azt egyik munkaterembe. Szomoru jele az időknak, hogy állami intézetekbe így furakodik be a pápistaság és lopja be magát mindentüvé, hogy megmételjeze a lelkeket. A dohánygyárnak protestáns munkásai is vannak, mi jogon engedi ezeket megbotránkozatni a dohánygyár igazgatója? Vagy nálunk már a pápistáknak minden szabad?!

«*Ingyen róm. kath. olvasóköri.*» Ezzel a felirattal pompázik Kolozsvárt a Deák-Ferencz utcában egy különben büzös kis helyiség. Benne van egy pár néppárti ujság, a Szentek élete, Szent-Antal ujságja és népbolondító és butító iratkák egész csoportja. Mindenkinek ingyen szabad a bemenet — a maszlagra. Ugy tudjuk, hogy az egésznek költségeit egy buzgó pápista mánásasszony fizeti. Bizonyosan nagy mennyei jutalom reményében. Nem lehetetlen azonban, hogy előbb megkapja érte az állami kitüntetést «a népnevelés érdekében hozott áldozataiert». Legalább egy levelet Wlassics minisztertől. Az évi költségek bizonyosan felmennek egy pár száz forintra. Kedvünk volna megkérdezni: hányan teszik meg a mi hiveink között azt, hogy négy koronáért egy évre jó református olvasmánnyal látnák el bár cselédeiket?! Munkás, áldozatkész egyházaság nálunk még mindig csak reménység. Pedig e nélkül hiába panaszkodunk!

Kesdődik a templomfoglalási eljárás. E hir kétségkívül meg fog lepni mindenkit, ki csak kevéssel ezelőtt is, ha a rekatholizálás (elpapistásítás) veszélyeiről szoltunk — hitetlenül mosolygott s a XX. század felvilágosodását emlegette, nekünk pedig azt mondta, hogy rémképeket látunk. Nos, mi megmondtuk, hogy a hol a jezsuiták érvényesülnek, ott vége a békének és mindenek lehetségesek. Majláth püspök — ha nem is volna a lelke jezsuita — gyóntató-atyjának kezében van s ez tudvalevőleg — jezsuita. És a gyümölcse? A Seps-Szentgyörgyön megjelenő «*Székely Nemzet*»-ben olvassuk, hogy Majláth püspök pert indit a brassói szász evangélikus-lutheránusok ellen, hogy az ezek által használt híres «fekete templomot» adják át az ottani katolikusoknak, mivel egy reformáció korabeli okmányban — melyet a brassói kath. egyház őriz — az a megállapodás történt köztük, hogy a «fekete templomot» kettejük közül az a felekezet bírja, melynek hivei a városon többségben vannak. A legujabb népszámlálás adatai szerint a róm. katolikusok többen (?) levén, mint a lutheránusok: most követelik a templom átadását. Nó hát, im itt az első fécske. Az elévülhetlen

jog, a többség hatalma, az egyedül idvezítő egyház . . . ki nem látja itt a jezsuita kezek munkáját?!

Egy kis tanulmányos statisztika. Erdélynek 560 református egyházközsége közül a «Vasárnap» eddig 180 gyülekezetbe jár, összesen 800 példányban. Tehát gyülekezeteink nem egészen egyharmada vett tudomást arról, hogy ébrednünk kellene. Nem vádaskodunk, sem szemrehányást nem teszünk; csak kérjük: kitől várjuk a segédelmet ha alszunk . . . alszunk . . . és nem ébredünk. Bizony nem csuda ha a munkások kezéből elcsüggedve esik ki a munka eszköze, mikor — úgy látszik — minden erőlködés hiába való. Mily csapásokkal kell, hogy felverjen az Ur?!

Szerkesztői üzenetek.

Előfizetőinknek és lelkésztársainknak. Lapunk következő számával befejezi az első negyed-évet. Ezzel lejár azok előfizetése, kik 1 koronával egy negyedévre küldték be az előfizetést. Az ilyeneket szívesen kérjük, hogy előfizetésüket megújítani siessenek. Különösen kérjük lelkésztársainkat, hogy a «Vasárnap» ügyét felkarolni sziveskedjenek. Egyházközségeikből gyűjtsék össze az előfizetési pénzeket s lehetőleg egy összegben küldjék be a kiadóhivatalnak. A téli ujságok e hónappal megszűnnek; igyekezzenek utánnuk utat törni a «Vasárnap»-nak. A nyári időben is van vasárnap délutáni pihenés, esős nap, mikor a külső munka szünetel. Ilyenkor a kártyázó társaságok helyét milyen szépen elfoglalhatná a «Vasárnap» felolvasását hallgató társaság. A kiadóhivatal a lelkész urak kérésére és kezességére szegény emberek előfizetési díjával elvár az őszig is. Módosabb emberek és egyházak pedig egy-egy csoport számára ingyen kiosztandó példányokat is rendelkezhetnének Segítsünk egymás építésén, mert ezzel egyházunkat építjük. Lehetetlen nem éreznünk, hogy a gonosz idők ellen védekeznünk kell. Hát védekezzünk ez uton is. Mutatványszámokat — egy levelező lapon kifejezett kívánságra — megjelölt számban készséggel küldünk a lelkész urak kezéhez.

Z. J. Erzsébetváros. — A hiba most az expedícióban volt. Sajnálom. Nem érhetek el minden szám felülvizsgálására.

B. A. V. Szentiván. — A dolgot értem s nem csudálkozom rajta. De próbálkozzatok meg a vidék művelt közönségével. Mozognunk kell, ha élni akarunk. A ráadást azért kapni fogod. Ennyi buzgóság megérdemli. Szíves üdvözlöt.

P. K. Toplicza. — Köszönöm: jöni fog. Nem kaphatnék-e időnként az egyházi ünnepek és évkör tárgyival foglalkozókat is?

D. M. Er-Kává. — Nagyon köszönöm. Mihelyt tehetem levelet írok.

B. I. S. Szentgyörgy. — Nagyon-nagyon köszönöm a figyelmet az 5-ik számra nézve. A kért dologról itt még semmit sem tudnak. Bizony éppen semmi eredménye sem lett.

Zs. K. Hosszufalu. — Előfizetéseket csak polgári évnegyedek szerint számíthatunk. Kiss J. (Türkös) címére megküldtem a lapokat.